

ТРИ ЦЕНТИ.

РІК XL Ч. 260. Джерси Сіті, Н. Дж., понеділок, 7 листопада 1932.

VOL. XL. No. 260. Jersey City, N. J., Monday, November 7, 1932. THREE CENTS.

ШАНСИ РУЗВЕЛТА СТАТИ ПРЕЗИДЕН- ТОМ ДАЛІ ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ

НЮ ЙОРК. — На ньюйорській біржі вже так багато погодилися з тим, що губернатор Рузвельт буде виборним президентом. При закладах кладуть п'ять до одного, що Рузвельт виграє. Але републиканці не втрачають надії і потішаються тим, що сентимент загалом зміниться в останній хвилині і більшість голосуватиме на републиканський тикет.

МУСИТЬ ПРИЙТИ ДО ЗМІНИ В СПРАВІ ПРОГИБІБІ, КАЖЕ ГУВЕР.

СЕНТНД ЛУІС. — Президент Гувер говорив до всіх 11,000 осіб, що зібралися в „Колісеумі“ і запевнив їх, що прогибібіні закони мусять підлясти зміні. Але разом з тим поради не слухати того, що бадають демократи про знесення прогибібі, бо це є тільки баламучення людей.

Слухаючи його головно горожани німецького походження, заінтересовані в тім, чи скоро матимуть змогу мати ліпше пиво. Сентн ЛУІС це місто броварів.

МИЛС ПРО ПОНГА ЯК „ЛІБЕРАЛА“.

БЮАЛО. — Огден Милс, секретар скаргу, заявив, що Овен Д. Йонг не є ніяким „лібералом“, а тільки вининним демократом, як Милс є републиканцем. Йонг, говорив Милс, вміє тільки по виборам так маневрувати, що не знаєти, чим він є. Він пускає фарбу доперва перед самими виборами.

КУЛІДЖ ПОПРЕ ІЩЕ РАЗ ГУВЕРА.

ПІШКАГО. — В понеділок ввечерю горитиме через радіо бувший президент Кулідж і зиватиме населення до голосування на Гувера. Радіова програма обниматиме теж промову Гувера. Кулідж говоритиме в свого дому в Нортгемптоні, Масс.

НЕМА КАНДИДАТА НА МЕЙОРА.

МАВНТ ГОЛД (Нью Джерси). — У висторок мають вибрати тут Мейора, а жадна з головних партій не поставила кандидата, бо ніхто не хоче кандидувати на цей уряд.

РЕСКОБ ВКАЗУЄ НА ШЛЯХ ДО ДОБРОБУТУ.

НЮ ЙОРК. — Джан Рескоб, бувший голова Демократичного Народного Комітету, певний, що демократи вийдуть з виборів побідниками. Він є за те, щоб негайно знести прогибібі і завести пиво і легке вино. З оподаткування пива й вина можна, на його думку, дістати річно \$1,000,000,000. Та сума яка тепер іде до кишені бутелєв, піде до державної каси. Далі Рескоб є за зменшення видаєтків федерального уряду, зрівноваження бюджету, зменшення додатків до доходів податків та заведення податку від продажів.

ЗАБІРАЮТЬ ДЕРЖАВНІ БАГАТСТВА ДЛЯ ДЕРЖАВИ.

МЕКСИКО СІТІ. — Уряд рішився оголосити державною власністю всю вільну землю, на якій можна надіятися земних багатств, а до ріжних мінералів, як золота, міді, платини, вугля і т. д.

ГУВЕР ПОПІРАЄ ТІЛЬКИ ВЕЛИКИЙ БІЗНЕС, ТВЕРДИТЬ ДЖАНСОН.

ПІШКАГО. — Сенатор Джансон заявився перед 20,000 виборцями за вибір Рузвельта. Він твердив, що Гувер займався від початку своєї кар'єри спекуляцією, а його філософія правління це: „Боже, право великих бізнесменів, міжнародних банкірів і великих корпорацій правити краєм“.

З ПОДАТКОВИХ ПОЛЕКШІ НА ВИБОРНІ ФОНДИ.

ВАШІНГТОН. — Конгресмен ДЖАН О'Конор з Нью Йорку каже, що републиканці діставали завжди грубі суми на виборах від тих осіб, котрим звертали великі гроші титулом податкових зворотів. Він подає, що мільйонер Андру Мелон, тепер амбасадор у Лондоні, зложив на виборний фонд \$25,000, а титулом особистого податкового звороту одержав \$72,359.55.

ВИБОРНІ ФОНДИ.

ВАШІНГТОН. — З фондами републиканців на вибори круто. Для 24 фондів мали вони зібраних \$1,154,817, а видали \$1,454,179. Демократи зібрали до 2 листопада \$1,427,118, а видали \$1,261,412. Отже демократи мають надлишок в сумі \$165,706.

ГУВЕР УТРАТИВ НАДІЮ НА ВИБІР, КАЖЕ ФАРЛІ.

НЮ ЙОРК. — Джеймс Фарлі, демократичний лідер, котрий веде кампанію за вибір Рузвельта, каже, що той був промовою Гувера над гробом Ліл-колла, той відчув, що це говорить людина, яка втрачала надію на повний вибір. Фарлі подає далі, що Гувер повинен зваров на виборах порозумітися з Рузвельтом щодо дальньої політики, щоб не було ніякого адержання в якій підкуповування депресії. Як видно, Фарлі говорить у такий спосіб, начеб Рузвельт уже був вибраним.

ТОМАС ЗА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ЗАЛІЗНИЦЬ.

НЮ ЙОРК. — Нормен Томас, соціалістичний кандидат на президента, твердить, що треба перестати соціалізацію залізниць, щоб вивести залізницю з того хаосу, в якому вони тепер знаходяться.

СОЮЗОВИ НАЦІЯ ГРОЗЯТЬ БАНКОТСТВОМ.

На засіданні Союзу Націй ньюйорський делегат пропонує зв'яз з фінансового подолання Союзу. Він заявив, що коли держави далі злягають у членські вкладками то Союзови Нації грозить не-виплатність. Рішено переслати цей зв'яз усім членам Союзу Націй.

СТАН ОЗИМИХ ЗАСІВ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(УП) По даним з 25 вересня ц. р. Україна засіла тільки 30.4% пшениці та 46.1% жита всього планованого. Цієї осені повинна Україна засіти 10,600,000 гектарів озимих, з чого коло 6.5 мільона припадає на пшеницю, а решта на жито. Засівним кишено на самопіль і плану ніде не виховано. В пресі відноситься нагиною на куркуля, який хоче спінитися знесенням лісничих пошкодланої видалі. У всіх областях, за винятком Виниці, стан засівів загрозливий. Засівнається на-сіння не сортове, а найгірше, коли тимчасом постановою уряду говорять протинь. („Комуніст“ з 30/9, 1932).

ПОСТАЧАННЯ РОБІТНИКІВ ДО КОПАЛЕНЬ У ДОН- БАСІ.

(УП) З огляду на те, що в Донбасі в копальнях робити-ни не хотять працювати, постановлено в Харкові зібрати робітників по всій Україні примусово та вислати на працю в Донбас. Призначено на області: Харків 2500 осіб, Київ 4,000, Виниці 1,600 і Донбас 1,000 осіб. 361р тих людей призначено ріжним ко-мітетами і ні в пам'яті видале-гувати спеціальних наборів-ників. Транспорт робітників ко-пиряють вузільні трости. На місцях починають зційно те-пер організувати для тих ро-бітників харчеві пункти. Вер-бування мають закінчити 15.10

Видано, що в копальнях робіт-ники не дуже то добре жи-ють при праці, коли за ні-яку ціну не можна їх туди до-дальшого статисту. А сти-глого насилу, це вже хіба ме-тоди модерної панщини. („Комуніст“ з 27/9, 1932).

ПЕРМОГА БАТЬКІВ У МУЖИЛОВИЧАХ.

У Мужилівцях, пов. Яво-рів, батьки повели страйк шкільної дитини з приводу то-го, що в члсто українських се-лі стала виявляється Полька, яка „ні в зуб“ не вміє україн-ської мови (навіть „Отче на-шу“). Довши нас думав ін-спектор переломити союда-рність батьків, що висилати ді-тей до школи, як оце такі при-хідки до Мужилівців і зай-шов особисто до місцевого па-роха, о. Козим Чинака, щоб намовити його до відмови від-ного видку на селі в тім спра-ді. Однак тут дістав інспектор ви-кликів видалення. І вичлє-ди збиралася а селі Батьки Мужилівців перемогли. До се-ла вертається до теперішніх вчителів Українці.

ПЕРМОГА БАТЬКІВ У МУЖИЛОВИЧАХ.

У Мужилівцях, пов. Яво-рів, батьки повели страйк шкільної дитини з приводу то-го, що в члсто українських се-лі стала виявляється Полька, яка „ні в зуб“ не вміє україн-ської мови (навіть „Отче на-шу“). Довши нас думав ін-спектор переломити союда-рність батьків, що висилати ді-тей до школи, як оце такі при-хідки до Мужилівців і зай-шов особисто до місцевого па-роха, о. Козим Чинака, щоб намовити його до відмови від-ного видку на селі в тім спра-ді. Однак тут дістав інспектор ви-кликів видалення. І вичлє-ди збиралася а селі Батьки Мужилівців перемогли. До се-ла вертається до теперішніх вчителів Українці.

МІСТО БІЛОНЕ — НА ЛІЦІАЦІ.

На день 4-го жовтня визна-чили ліцензію цілого міського майна підварацького по-літкового міста. — Білоне. Скар-бова влада опечатана в селі на-во міста, бо висота довгі в-носії вів мільона дол., а цілі-булжест міста замикається су-мою 150,000 дол.

НОВІ РОЗПОРЯДКИ МОСКВИ.

(УП) В Москві постановлено спити збільшення посіної площі під технічні та просапні культури, а натомість старати-ся збільшити площу під за-сів зернових культур, головно пшениці, вівса та ячменю. Площу зріх засівів устано-влено на 97.5 мільона гектарів, цебто на 1 мільон гектарів більше, як цього року. Збіль-шення площі відбудеться на-кошт інших, менше важких культур. Дальші параграфи постанови переключать пар-тиї роботу на збільшення врожаю, устанують сізовини, устанують скількість сорто-вого зерна, вироб машин для господарства, погної і працю машинно-тракторних стацій. Вся ця постанова відноситься до цілого Союзу, розуміється і до України. („Комуніст“ з 30/9, 1932).

В ХАРКОВІ БРАКУЄ СОЛІ.

(УП) В Харкові помітно бо-до останніми часами брак со-лі. В крамницях не можна бі-було дістати й-на дік, бо не-було. Показався, що сіль сто-їть собі спокійно по скла-дах, лише ніхто нею не жу-риться і не закладає до кра-мниць. Тому уряд постановив, що всі крамниці мають бути забезпечені сіллю і за це від-повідать завідуючі крамни-цями. („Вісти“ з 28/9, 1932).

ПЕРША ПОЛІЦІЙКА В РУМУНІ.

Одна уряднича бужаретен-ської поліції з середньою ос-вітою внесла подання, щоб і-ї допущено до іспиту на офі-цери поліції. Префект поліції не хотів сам вирішити просьби і пропонує їй міністрові внутрішніх справ, котрий по-дає прохання корисно. Бужарет, а з ним і Румунія, матимуть свою поліцейку.

ПРИХВАД ПО СМЕРТІ.

Цимі даним має вернутися в Америку до містечка Козенно (біля Міяно) до своєї рідні Бернардо Білоне, який уже кілька разів перебував на еміграції. Але люди казали, що ліпше, щоб він не вер-тався, бо Франческо Паліоне є гідним любовником пані Білоне. Дружина, святочні абрана, з дочкою, виїхали на залізничній дилері. Прихід Білоне і від-бувалися зворушливі сцени привітання, як у фільмі. Наго-лу групи притягали Білоне виступив Франческо Паліоне стиснув руку Бернарда і, не-сказавши ні слова, стрібно до-дому з револьвером. Значно-дужий Білоне думав, що це стріляють „на діла“ з наго-ди, приїду мужа. Але останній, проширив б кулями, впа-в трупом на землю. Війник утік.

ЮВІЛЕЙ КАТА.

Польський суд опровів пер-дві кількох днівних зв'язів з примусової сотні екскурсії. Пі-сля можлив екскурсії він сплю-сав свої вранішні, які задуше-но спостосили друком, коли пере-їде на емеритурі.

ЗНОВУ РОЗСТРІЛЯЛИ ПІШТУГА.

Військовий суд окружний ч. 1. у Варшаві, як суд дороз-яний, після 2-денної розпрати засудив на кару смерті вояка Єроніма Вісоцького з 1. радіо-телеграфічного полку за шлі-пожу в користь одної з су-дільних держав. Тому, що пре-зидент Вісоцького не помилу-вав, його розстріляли.

САБОТУЮТЬ ХЛІБЗОАГО- ТОВКУ.

(УП) Хлібозаготівля не Але-бажаним темпом. Годовно від-стають наложні на приватні селянські господарства тверді-завдання, цебто задача стільки хліба, скільки сказано, неза-лежно від того, чи селяни стільки має, чи ні. Речень-остаточної задачі був визначе-ний на 25 серпня, але до то-го дня виконала Україна тверді-завдання лише на 15.7%. І зно-ву виходить на верх київська область. Куркулі здали дер-жаві лише 17,867 тон, цебто 5.4% плану. До 25 вересня здало в Київській тільки 13% призначеного хліба, а в остан-ніх часах вже зовсім не-зла-ють. На запити вищих урядів сільські радії відповіли, що в них куркулі нема, бо ма-ють знати, що держава від них шкоре забере ніж від куркулі, який може й сховати. („Комуніст“ 30/9, 1932).

УТІК З „РАКО“ У КОРОВАЧІ ШКІРІ.

Гаврилович, студент мін-ського університету, перейшов у дуже цікавий спосіб боль-шевцько-польську границю біля Вильни. Він порозумівся з пастухом, що пас корови на травах, виліз на себе коро-вину шкіру й, увійшовши в стадо коров, посувався з ними до границі. В часі, коли хви-лево не було ні границі, „то-варішів“, перейшов п. Шкіру-зав'язав з собою.

ЖИВЦЕ ПОХОВАНИЙ.

Близько курасійного дому Фідансинайти, у підлітці Дон-чаристі, Франкентальчик Фриц Мак дозволив себе по-ховати по кількатижневих приготуваннях у спеціально-збудований кабін. Мак задуму-вав провести в глибокій землі 21 днів, щоб ствердити, як-дого можна утриматися при-життю під землею, відхилити-ся дуже мало. Ця імпре-за, роблена з можливою обе-режністю, є під лікарською контролею. Кабін обити цин-ковою бляхою, а дню вистеле-не напорожним матеріалом і по-душкою. Рура цинкова, про-діру 5 сантиметрів, дучить Мака з зовнішнім сві-том і допроваджує воздух. Температуру регулює спе-ціальний регулятор, а світло е-лектричне освічує кабін і до-зволяє, незалежно від туби для розмови, порозумітися зі сторожею. Чотири ріжко-вольер жарілки інформують про стан похованого. Мак сплю-скав пам'ятник про свої спостереження й духові пере-живання. Одинокою його по-хилило є 3—4 ложечки ово-малити, а також гісточка і звичайна вода.

НАПАДАЮТЬ НА ФІЛЬ- ВАРКИ.

На двір у Лібертолі, пов. Волковичів, напали 10 зброє-них людей, домочайчеську по-купу 1,000 доларів. Коли вни-сели дрова підпалю, бачили застрілили його і втікали. У варшавському поліції на двір у Міхаловичів напали 4 за-казованих бандитів, що зграбу-вали годинку і річи на суму 4,000 дол. і втікли.

ЗАКРИТІЯ ЧИТАЛЬН.

В Лінци Доаційній, пов. Ро-гатиці, перевела місцева дер-жавна поліція ревізію в до-машні читальні „Прогреси“ і за-брала кілька книг. Поліція закрила читальню і припини-ла її діяльність.

МОСКВА ВРЯДИЛА В АНГЛІ „ГОЛО- ДОВИЙ ПОХІД БЕЗРОБІТНИХ“

ПОЛІЦІЯ ЗНАЙШЛА ЛИСТ, ЯКИЙ ПОДАЄ ІН-
СТРУКЦІЇ З МОСКВИ ДО ВІПРОВАДЖЕННЯ
РЕВОЛЮЦІЙНОГО БОРОТБИ В АНГЛІ.

ЛОНДОН (Англія). — Підчас ревізії в помеш-каннях лідерів-організаторів „голодового походу безробітних“ знайдено лист, з якого ясно видно, що Москва наказала їм організувати десять-тисяч-ний голодовий похід безробітних. Далі з того ли-ста виходить, що ріжними заворушеннями та „кля-совою боротьбою“ в Англії керує Москва при по-мощі Третього Інтернаціоналу.

Арештовано з цим листом лідера англійських комуністів, Сідні Еліаса, який шойно прибув з Моск-ви до Лондону, і поставлено його перед су-д за під-куджання населення до бунту. В Лондоні тепер ли-шилось не більше півтори тисячі безробітних, що були тут на демонстраціях. Вони також лишають Лондон і вертаються до своїх місць. В наляті посів-почалися дебати над поліпшенням справи допо-моги безробітним.

КРИВАВИЙ СТРАЙК У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Початково мирний страйк робітників міського транспорту за про-вакцією комуністів та націоналістів-гітлерівців обер-тається в криваві заворушення. Підчас сутички страйкарів з поліцією, що була спровокована націо-налістами та комуністами, вбито трох мужчин, а одну жінку так тяжко поранено, що нема надії на її видужання. Крім того 12 осіб поранено легше.

Комуністи і фашисти в Берліні виступають раз-ом, як найближчі приятелі. Вони, щоб викликати ріжні ексцеси користуються натовпами людей, що злягають вулиці через брак комунікації, вибивають каміннями й палками вікна в крамницях та в ріжних домах, вибивають вікна в тих трамваях, чи авто-бусах, які припадково знайшлися в русі й т. п.

Поліція має загато багато праці, щоб втихо-мировати спільні виступи членів двох протилежних крайніх партій. Канцлер фон Папен заявив, що у-ряд найрішучішими способами задати дальші за-ворушення в Берліні. Тепер, на передодні виборів, у цілій Німеччині спокій, лише в Берліні невідповід-альні елементи врядають заворушення. Зокрема фон Папен напав на Гітлера, заявляючи, що гітлеризм замість того, щоб втихомирити комуністів, сам по-пав у стацію політичного бандитизму.

На залик уряду до страйкарів, щоб вони по-вернулися до праці, майже ніхто не відкликнувся й Берлін далі без транспорті.

КИТАЙ МИРИТЬСЯ З РОСІЄЮ.

ТОКІО (Японія). — Тут офіційно стало відомо, що китайський представник при Лізі Націй бачився з московським комісаром Літвіновом. Темую їх роз-мов була підготовкою переговорів у справі наван-зання дипломатичних зносин між Китаєм та Мос-квою.

Японський уряд сподівається, що до того порозуміння може скоро прийти. А тимчасом я-понська місія сидить у Москві й також підготов-лює російсько-японську згоду.

ПРЕДСТАВНИК НЕЗАЛЕЖНОЇ МАНДЖУРІ В ЕВРОПІ.

ВАРШАВА (Польща). — Сюди прибув з Ман-джурського уряду до європейських держав, щоб поінформувати їх про справи в Манджурії. Генерал ка-же, що Манджурія є тепер незалежна держава й ніхто ззовні не зможе змінити її стану. До Європи він приїхав не просити визнання в державу, а лише поінформувати Європею, як фактично стоїть справа на Далекому Сході.

Тінг-Ші-Інь поїде також до Женеві, щоб дати відповіди інформації в колах Ліги Націй, але самі Лізі він значніша не надає й називає її „балакуючо-крамничною“, що не має практичного значіння.

ІНСУЛА АРЕШТОВАНО.

АТЕНІ (Греція). — На донагадана американ-ського уряду грецька поліція арештувала ішгаго-ського міонера Інсула, якого в Америці ставлять перед суд за його фінансові операції, котрі привели сотки тисяч людей до мільйонних страт.

Грецький уряд буде чекати прибуття до Греції спеціальних відпоручників американської влади, щоб їй передати Інсула для віддалення його до Америки.

КУПУЮТЬ ПРИХИЛЬНІСТЬ АРМІ.

МОСКВА (СССР). — Радяльський уряд видав декрет про збільшення на 100% утримання всім вій-ськово-служачим. Утримання буде збільшене всім, починаючи від звичайного жовніра й кіначином най-старшим генералом червоної армії. Большевики цим способом сподіваються задообрити армію й зробити її ще більше послухною машинною в їх диктатор-ських руках.

Не відомо, яка платня буде тепер для всіх кате-горій військових, але відомо, що звичайний моск-каль отримуватиме 6 рублів на місяць, а підполіц-р 30 рублів.

"СВОВОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year \$7.00
Six months \$3.75
Three months \$2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year \$10.00
Six months \$5.00
Three months \$2.75
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. "Свобода": Монтгомері 5-0488. Тел. У. Н. Союз: Монтгомері 5-1838
3 Канади належить посылати гроші лише на ім'я: Foreign Money Order.
Адреса: "СВОВОДА", P. O. BOX 348, JERSEY CITY, N. J.

ВІДВОРНАТА СТОРОНА МЕДАЛІ

Цьогорічна виборча президентська кампанія з одного боку дає предмету лекцію про різні бажучі справи народної політики Америки, а з другого боку показує відемії сторони демократії.

Передовим кампанії забагато. Люди вже моляться Богу, щоби якийсьорік прийшов той день суду та справа ринулася в один або в другий спосіб. І кождому може бути забагато політики, коли президент З'являється Держав, котрий на початку виборчої кампанії з'явив був, що йому вистарить вигодити дві промови, вибирається на туру бесідницьку, в якій за 15 годин виступає 23 промови. Дві промови певно кождий був би стривав легке, але два тижні промов на добу — забагато на найшлішній політичний шлунок. Це прикріпало для гідності першого урядника найшлішній в світі держави є, як президент потраєє руку кождого чоловіка, що до нього підійде. І не так це, що він вистає, як той брак політичного вирозуміння в американській публіки робить потрібним таке „роблення політики“.

Забагато говорити теб Рузвельт. Та він муси розійждати на всі боки, щоби переконати наочно американську публіку, що він не каліка. Видно, що американську публіку не переконає про кандидата факт, що він сповняє тяжкі обов'язки голови сейту: їй же треба бачити, як він утаняє автами, їсть по дорозі наборзі „сендвічі“ і як він пливав.

Немаю протестів підноситись по газетах проти визнання, яктими наділяють себе кандидати цієї кампанії. Цього року роблять це не лише кандидати „менших“ партій. Кандидати добу великих партій обмінювали гарними китцями прізвиськ. Говорено не лише про забудовність, зміну становища, але й про брехню й фальшування. Що все це не було буючим видом для тих, котрі приїшли сюди не з демократичних республік, нема дво думок. Це гірше представляється ця кампанія, коли її зрівняти з кількома останніми кампаніями. Та всетакі на основі цього порівняння не можна вносити про за непад політичних звичаїв в американській республіці. Хоч у порівнянні з двома останніми кампаніями є певний відступ, то в порівнянні з ще давнішими кампаніями є великий поступ. І недостаті теперішньої кампанії надаті певно товчок до ще дальшого стиннення політичної атмосфери. Доказу цього є обридженість з дещемих та грубих способів зведення собі політичних прихильників.

ВОЛОДИМИР ЛЕВИЦЬКИЙ.
ОСТАННІЙ АКТ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)
(З моїх споминів про 2 курні, 8 бригади, III корпусу, після його відвороту з Києва у вересні 1919 р.).

Оповідання прогоди і ви-ясності, що небишч це, тар Фодчук вертаєсь з двома стрільцями зі стеки, а яксь ніхт необережні при-няв, їх за Поляків; коли стека бігла до своїх і кричала „не стріляйте“, наша лінія да-ла салву та втіка, але Фод-чук був убитий, а два стрільці важко ранені. Тут приїхав до нас сотник Шмідт та промов-ляв до стрільців, щоби не бо-йлись на фронті, але для біль-шого впливу хай зажадають комісарів на фронт. Та де їх тепер знайшли, коли вони до-бре заховались. Ми займає-мо новий фронт на полях лі-воруч за селом Перекорин-ми. Вночі пішло нас кільках та: принесли вбитого. Лежав біляга на тому місці, бо По-ляків там не було. Його похо-вали на цвинтарі в Перекорин-цях.

13/4. Великий Вікторок. Нін курні стає на позиції, а 2 в запасі. Вранні 11 року йду з 16 стрільцями на стеку до села Білий, а звідси до села Потурого (14-а в.). до села бути польська стека, одиак, як говорять місцеві — тут її не було. Вернувшись назад, я не знав, що стіх у Перекоринці. Додаються від селян, що ку-

рив пішов вперед до Курляв-ців Мурованих з 1. курніем, а 3 з'явився позиції за По-повною. Доганяю своїх у Кур-лявці та займаємо позицію праворуч містечка під Ілю-ри. Де розложили сторожі. Право-руч маємо курні з сотнею 11. подка, що стоїть від нас у від-далі 1 км, бо тут готі густіше облядали фронт й поперше, нем'їчим, а подруге, такий спосіб громадянської війни — облядавання вищих горби-нах, перекоди, доріг тощо. Сили у нас добре померз-ли, бо ніч дуже холодна, а тут нема що підлатити під себе, бож село далеко й годі приїхати солами.

14/4. В 9 год. 9 ранку йдемо з чет. Стефоким як скляна стека, до хутора села Дорос-шів та Посухова (3-5 а.). Тут була — як подіють місцеві — явля польська сильна розвідка. Жовніри балакали з людьми по українські та пе-рекочували дядьків, що вони „Англичани“, себто Галичани — як де на Україні селяни називали. Одиак — як гово-рили: „ага дядько“ — „ми лише покочували головами та мо-чали. Бо бачили в них „роги“ на головах, а на рогах ворони“.

Лягаємо зі сміху, чуючи таке

ЧИМ ЖИС РІДНИЙ КРАЙ
(Реферат п. Євгена Ляховича, виконаний на річній засіданні Виконавчого Комітету „Об'єднання“).

Чого нам найбільше потрібно? Чого нам сьогодні найбільше потрібно? Кооперативі фабрик? Коли так, то хай наш провід рахує з масами зразити-не з своєї національності, хай переїде на польське, а польський уряд напевно винагородить їх за це — грубими субвенціями і в короткім часі поможе їм їх мрії осутити.

Потрібно нам нині найбільше знання і культурної огади? Коли так, то хай наші школи вищуплюють в дітей польського духа, хай вчать польського патріотизму, хай висмають ідеї нашої само-стійності, хай вештї навіть зразити-не з своєї мови, я-ка, на думку літературного критика „Діла“, всеюди відбі-да від польської на сто п'ятдесять літ, — а наші опікуни не тільки не замкнуті на ні одні школи, але винують їх гіршими і займуть з нашої суспільності тгар опікувачі нини.

Отже чого нам нині найбільше потрібно? — Нам по-трібно політичної самостійно-сті, своєї держави. Щоби її здобути, нам потрібно сили. А така сила міститься в почуван-нях, в душі.

Правда, модерна держава нація жие в множестві суспільних організацій, як також в чисельних економічних і освітніх Інституціях, напр. в банках, кооперативах, фаб-риках, школах і т. д. І ми му-симо дбати про ці інституції, коли хочемо жити. Але ми не сміємо ніколи забувати, що їх національна вартість за-лежить виключно від того, чи їх внутрішня робота спрямо-вана в напрямі нашої держав-ности. Коли ні, то для нашо-нальної справи вони байдужі. Колись не тільки вони нічим не причиняються до скріплен-ня збірної волі до своєї дер-жавности, що ко волю роз-точують і деморалізують, то вони є шкоди для нашо-нальної справи, помімо факту, що на верх волі можуть ма-ло українську форму. Коли за-сновни нації ми приймаємо е-кономічні і культурно освітні інституції та поставимо їх на першому місці — то ми скор-

ше зразити-не з їх внутріш-ньої вартості, ніж з їх числі і з їх зовнішньої організа-ційної сітки. До цього гравіту-ють нашішній провід і нашо-му полі-приходять між ним націоналістами до стріх су-перечностей.

З цієї основної ріжнїви ви-пливають інші: Наш вишній легальний провід думає, що ідейність одиначі містять-ся не в душі, в почуваннях, і в характері — тільки в інтелекції. Виходячи з цього становища, провід кидав громи на УВО не тільки за те, що підліпав перешихало і в їх ставі, але також тому, бо на їх гадку УВО вертебало нашу суспільність з ідейної оди-ності. Коли на всім міліонів населення впаде міжка на по-лі слави — то наші бай ра-зичняють ламент, що „летіть кров, падають найкращі оди-ності і тисячі нашої найкращої молоді ваяються по тюрма-х“. В їх згаданих раціональ-них головах це не може по-міститися гадка, що без ро-боти ваягати неможливо ні-яке героїство, а без посвяти-нік ідейності. Коли гострота мовкових кінтін до певної мі-ри є річю врожденою — то героїство є ідейністю в річю набутою, сродовища. Коли б вплив підліпав, то одиначі, які впа-ли на полі слави і які зоста-ли буквами на віки вічній врились в пам'ять своєї на-ції — моглиб остатки тае оп-ортуністами, які дбають лише про жоаб і про свої шкірні інтереси. Тому нема чого ска-зувати, коли хтось уладе в волю. Його героїський чиник покаяє сотки, а навіть тис-ячі на його місце. Інші на-ці не ваяються і тепер на наших очах жертвувати своїх найкращих синів.

Правда, цілком підліпав по-вин бути успіх, а не число жертв. Але наша революційна організація є ще дуже мо-лода і без традиції. Вона по-повинна бачити, що такої штуки, як це було з черво-ними під Малою Стругою. В Та-тарських стоїть полк черво-ної кінноти, що має всього 120 вершків, та це не шкодить їм знати майже ціле село на квартири по одному в хаті. Нам брав кватир, бо ми не хочемо кватирувати, розділяючи на-ші сотні поміж червоних. Стріча-ємо на гарних фаетонах чер-воних командирів, що шука-ють своїх полків та питають, про це нас. Сміємося з їхньої вадати та справляємо їх у се-ла на фронті, де нема ніякої військової частини. „Беруть на-ше, що лоадух них віді-пошли нас на поміч, але ми не віримо цьому, бо знаємо про чанкуватість червоних ко-мандирів. Кождий з них гарно оди-тій та добре годуюди-тій, і ніяк не пізнає, що ко-мандирів червоних велика ріжнїца від наших старшин, що доношуют решити се-бе австрійських урбан, та їдуть разом зі стрільцями, і з того поплив доплати, але за те не лишують своїх підліпавих по-таду ворогонів.

смерть, або довголітній тюр-ма, як милобави, то наука ста-є то виклице в нього такі ре-флексі, як: посяда, жина, у-мельовані покод, дити... І та-ка людині, що в потребі во-ни відчужає навіть приємні, ко-ли жертвує себе для добра на-ції. Заховання нашої молоді і елемент... Все тільки нішля-ти. Ми назвав би реакцією збірної на-ції української наші проти раціоналістичної ідеології на-ції, капіталу, культурного і цивілізаційного, славних літе-ратурних творів, тоді бують на-рушувати — вона відповідає чужі шанувати. Так, я ко-лидогорта до смерті.

Бачити і діти.

Старі тварові докладають усіх зусиль, щоби зтрити молоді тіла чомом, яким запо-світ їх віддих. Вони гравіту-ють, плачуть і зноа гравіту-ють, а змаловав би таким алегорич-ним образом:

Старий громадянин кладе руку на рамя молодого чоло-віка і говорить: „Сину, я теж бавився в тілі, як ти тепер високопарні ідеї, але тебе впо-вн розумію. Але коли я почав диктувати на твої землі, і то-ді мені не вдалося несприятелі-ми до все вишину до голови. Я побачив, що життя тверде-ше від молодечих ідей і що жи-ття міряє люди далеко прак-тичними мірами. Тому ра-дує тебе з твоєї душі, по-судай мене, забудь за всі ці високі парні ідеї, але тебе впо-вн реально на світ. Берися до реальної роботи, працюй над собою, забудь собі со-бієвстановище, то тоді бують тебе шанувати люди. Я не кажу, щоби ти відірвався свого. Ні. Можеш належати до легальних товариств і давати на народні цілі. Але держи-ся далека від тих фантастич-них ідей, які хочуть звернути історію, хо-чуть збити бачити що ми про-чисті. Треба годитися з су-бобо, бо головою мору не з-вернути. Пересторою для тебе караяться по тюрмах. Коли караяться по тюрмах, то це зломні фізично і морально каліки, які своїм божественним учинком зробили для нації медвежу прислугу, бо заострили спів-язи між двома народами, і підірвали можливості для на-шого культурного і матеріаль-ного розвитку. За їх учинки на-ра бив кожда влада, навіть австрійська“.

В час старого видіння і жал-в і любов і милосердя і досвід, мусить приносити самі з влас-А в очах молодого...? — Коли

Повстання ОУН.

Як агадино вище, боротьба з окупантами заталася. І коли з одного боку героїська постав УВО скріплювала духа нації і віру в її перемогу — то з другого боку на полі нашо-го конструктивізму ми поноси-ли втрати. УВО мусіла від-чужувати своє положення. То-му, що ніяка легальна політич-на партія не відповідала впо-вні ідеології УВО — треба бо-до авторити наперед бую-тиче тіло, яке керувано би ідеологічною революційними рухами підліпав, поширило би поняття націоналізму і ви-конувало би духово і інтелек-туально каліри не тільки для революційної, але також для конструктивної роботи. Таким тілом стала Організація Українських Націоналістів (ОУН), яка стаула також на станови-щі, що українське питання ма-вигляди на успіх лиш тоді, коли ми будемо відноситися до нього як до цілості. Без кінця і Війноку України ми не мо-жемо чисити на ніякі револю-ційні успіхи на західних ме-жах. Тому обов'язком ОУН бу-ло в першу чергу поширити свою діяльність на всі україн-ські землі, які також у міжнародній політиці постави-ти українське питання в ший величчї.

Від повстання ОУН в рідях націоналістів зарисовують-ся дві групи: революційна і кон-структивна. Перша стала на становищі, що ми не сміємо трошки відвертати свої уга-ви від фізичної боротьби з о-купантами і звертати її в на-прямі розбудови наших еко-номічних і суспільно-освітніх установ. Бо загал захочити осну розбудову, забуде про окупанта, значе тратити охоту до політичної самостійно-сті, а привикати до неволі. Все енергію нації треба скуп-чувати проти окупантів і на-знення політичного ярма. Роботу конструктивну, як та-кож репрезентацію наших ін-ституцій треба зальшити УН-ДО, радикальному проводом, а на їх внутрішню і зовнішню політику треба вилучити кри-тику в націоналістичній пр-сі. Певно, що через те ми стра-тимо багато на матеріальних і культурних здобутках, але за-да для своєї державности, яка по-винна бути нашим найвищим ідеалом — ми повинні хвилю-є з цих здобутків зразити-не.

Друга група стаула на ін-шому становищі: Збірна на-ціональна воля і всі інші мо-ральні цінності мають дієву вартість лише тоді, коли вони ваяються в чині, коли вони знаходять своє втілення в зовнішньому-реальному житті. Мо-дерна нація жие у формі ра-ціональних і ріжних економіч-них та культурних інституцій. Ко-ли нашіми обов'язком є пле-кати збірну волю до національ-ного розвитку і політичної са-мостійності, то нашіми обо-в'язком є також указувати на-ше, в який спосіб ця воля се-ла під горбю заводитись мо-настир, який, кажуть, збу-дувала місцевка відічка Фран-циска 1760 р. Наша церква, побудована наче латинський костел в готичній стилі. Це пер-ший раз таке стрічаю. По-будувавши її, як кажуть на при-каз відічки одна місцевка се-лянка-кріпачка, що після од-ного сну знайшла велику суму закоханих грошей у землі, ма-бує перет. турецькими набі-гами. Сам відіч, як місцеві о-повідать, за симпатії до На-полеона 1812 р. втірив свою во-лю та став кріпачком. Мо-настир вивинили були Жиди на магіан збіжжя. Шойно пе-ред війною: заходин одного монаха викупав монастир від Жидів, а одиначі люди його багато прикрисли. Стрі-чаю дорогою біля монастиря одного монаха, який у балач-ці робить ваяння простенького та добродушного чоловіка.

(Далі буде).

ВСТУПАЄ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

(Далі буде).

